

รายงานการวิจัย

ที่ ๑๐

การจัดการทรัพยากรของชุมชนมุสลิมในจังหวัดปัตตานีภาคใต้

ดร.สายดิน สุธรรม
ผศ.อัปศุระวัช เรืองพงษ์
ผศ.อัปศุระอาษา อัปศุ
นาฮะฮะฮิม นิมมิต

วิทยาลัยอิสลามศึกษา

มหาวิทยาลัยอิสลามศึกษาปัตตานี วิทยาลัยอิสลามศึกษาปัตตานี 2548
ทุนอุดหนุนการวิจัยของทุนการวิจัยอิสลามศึกษาปัตตานี
เพื่อวิจัยและพัฒนาระบบการศึกษา ปัตตานีภาคใต้

หัวข้อการวิจัย : การจัดการชะกาดของชุมชนมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้

: Management of Zakat in Muslim Communities in Southern Border Provinces
of Thailand

ผู้ทำวิจัย : ดร.ตายนุทิน อุสมาน
ผศ.อับดุลรอซิด เจมะมะ
ผศ.อับดุลเลาะ อับรู
นายรอฮีม นิชมเคซา

หน่วยงาน : วิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

ปีงบประมาณ : 2546

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาการจัดการชะกาดของชุมชนมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการจัดการชะกาดด้านต่าง ๆ ตามตัวแปรข้อมูลส่วนบุคคลและตามตัวแปรข้อมูลชุมชน 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการชะกาดด้านต่าง ๆ กับข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลชุมชน 4) เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการชะกาดที่สนับสนุนการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน 5) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบแนวทางการจัดการชะกาดที่สนับสนุนการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืนของชุมชนตามตัวแปรข้อมูลส่วนบุคคลและตามตัวแปรข้อมูลชุมชน 6) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแนวทางการจัดการชะกาดที่สนับสนุนการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืนของชุมชนมุสลิมกับข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลชุมชน และ 7) เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดการชะกาดของชุมชนมุสลิม

คณะผู้วิจัยได้เลือกประชากรตัวอย่างจากสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้ อันได้แก่ปัตตานี ยะลา นราธิวาส และสตูล โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 416 ราย เป็นคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิด 96 คน และสมาชิกในชุมชนจำนวน 320 คน เครื่องที่ใช้เป็นแบบสอบถามมี 2 ตอน ตอนที่หนึ่งเป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างและข้อมูลชุมชน ตอนที่สองเป็นแบบสอบถามการจัดการชะกาด แนวทางการจัดการชะกาดที่สนับสนุนการพัฒนาอย่างยั่งยืน และปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดการชะกาด

คณะผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละ ค่าที (T-test) และวิธีการทดสอบของเซฟเฟ้และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลของการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. การจัดการชะงาดของชุมชนมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้านการจัดเก็บ และด้านการพิจารณาผู้สิทธิ์รับชะงาด อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านรูปแบบของการจัดสรรชะงาดและด้านองค์กรที่ดำเนินการจัดสรรชะงาดอยู่ในระดับน้อย

2. ผลการเปรียบเทียบการจัดการชะงาดของชุมชนมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ตามตัวแปรข้อมูลส่วนบุคคล พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาสายศาสนาต่างกันเท่ากันที่มีการจัดการชะงาดที่แตกต่างกันทั้ง 4 ด้าน ส่วนผลการเปรียบเทียบการจัดการชะงาดของชุมชนมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ตามตัวแปรข้อมูลชุมชนพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในจังหวัดต่างกัน จำนวนครัวเรือนในชุมชนต่างกัน และระยะห่างกับตัวจังหวัดต่างกันมีการจัดการชะงาดที่แตกต่างกันทั้ง 4 ด้าน

3. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการชะงาดของชุมชนมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามข้อมูลส่วนบุคคล พบว่าไม่มีตัวแปรใดที่มีความสัมพันธ์ทั้ง 4 ด้าน ส่วนผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการชะงาดของชุมชนมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามข้อมูลชุมชนพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มี จำนวนครัวเรือนในชุมชนต่างกัน มีความสัมพันธ์กันทั้ง 4 ด้าน

4. แนวทางการจัดชะงาดที่สนับสนุนการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืนของ ชุมชนมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย

5. ผลการเปรียบเทียบแนวทางการจัดชะงาดที่สนับสนุนการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืนของชุมชนมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ตามตัวแปรข้อมูลส่วนบุคคล พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาสายศาสนาต่างกันเท่ากันที่มีแนวทางการจัดชะงาดที่สนับสนุนการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืนต่างกัน ส่วนผลการเปรียบเทียบแนวทางการจัดชะงาดที่สนับสนุนการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืนของชุมชนมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ตามตัวแปรข้อมูลชุมชนพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในจังหวัดต่างกัน จำนวนครัวเรือนในชุมชนต่างกัน และระยะห่างกับตัวจังหวัดต่างกันมีแนวทางการจัดชะงาดที่สนับสนุนการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืนที่ต่างกัน

6. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแนวทางการจัดชะงาดที่สนับสนุนการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืนของชุมชนมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ตามตัวแปรข้อมูลส่วนบุคคล พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพต่างกันมีแนวทางการจัดชะงาดที่สนับสนุนการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืนที่สัมพันธ์กัน ส่วนผลการเปรียบเทียบแนวทางการจัดชะงาดที่สนับสนุนการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืนของชุมชนมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ตามตัวแปรข้อมูลชุมชนพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในจังหวัดต่างกัน สถานภาพทางเศรษฐกิจของชุมชน และระยะห่างกับตัวจังหวัดต่างกันมีแนวทางการจัดชะงาดที่สนับสนุนการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืนที่สัมพันธ์กัน

7. ปัญหาการจัดการชะกาศของชุมชนมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า ปัญหาด้านการจัดเก็บ และปัญหาด้านอื่นๆประสบมากที่สุด และข้อเสนอแนะในการจัดการชะกาศของชุมชนมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้กลุ่มตัวอย่างเสนอแนะด้านการพิจารณาผู้มีสิทธิรับชะกาศมากที่สุด

Research Title : Management of Zakat in Muslim Communities in Southern Border
Provinces of Thailand

Researchers : Dr. Tayudin Osman
Asst. Prof. Abdulrashid Chema
Asst. Prof. Abdullah Abru
Mr. Roheem Niyomdacha

Institution : College of Islamic Studies
Prince of Songkla University

Year : 2003

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the management of Zakat in Muslim community in southern border provinces, 2) to compare the level of management of Zakat in each aspect by their socio-demographic characteristics and community characteristics, 3) to study the relationship between management of Zakat in each aspect by their socio-demographic characteristics and community characteristics, 4) to study the trend of management of Zakat which support the sustainable community development, 5) to compare the trend of management of Zakat which support the sustainable development by their socio-demographic characteristics and community characteristics, 6) to study the relationship between the trends of management of Zakat which support the sustainable community development by their socio-demographics characteristics and community characteristics, and 7) to find out the problems and their suggested solutions regarding to management of Zakat

Researchers selected the population from four southern border provinces; namely Pattani, Yala, Narathiwat and Satun. Data were obtained from 416 respondents, 96 respondents were mosque council members and 320 respondents were the member in the community. The instrument of this study was the questionnaire which divided into two parts, part one was the questionnaire to ask the personal demographic characteristics, community data, part two was the questionnaire to ask the management of Zakat, the trend of sustainable community development and problems and suggested solutions regarding to management of Zakat.

Researchers have analyzed data and presented the analytical results with tables shown in the form of frequency, mean, percentage, t-test, F-test. Test by Scheffe's test, and Pearson correlations.

The results of the research were as follows: -

1. The management of the Zakat in southern border provinces in aspect of collecting Zakat and in aspect of consideration of the person who have the right to receive Zakat were in moderate level. While in aspect of distribution model and in aspect of Zakat distribution organization were in low level.

2. Result of comparison between the management of the Zakat in southern border provinces accordance their socio-demographic characteristics found that only the respondents whose had different in Islamic education attainment had different level of management of Zakat in four aspects. While the result of comparison between the management of the Zakat in southern border provinces accordance their community characteristics found that the respondents whose living in different province, different number of population in community and different in distance from province had different level of management of Zakat in four aspects.

3. Result of correlation between the management of the Zakat in southern border provinces accordance their socio-demographic characteristics found that no any variable had relationship in four aspects while the result of correlation between the management of the Zakat in southern border provinces accordance their community characteristics found that the respondents whose living in different number of house had relationship in four aspects.

4. The trend of management Zakat which support the sustainable Muslim community development in southern border provinces mostly in low level.

5. Result of comparison between the trend of management Zakat which support the sustainable Muslim community development in southern border provinces accordance their socio-demographic characteristics found that only the respondents whose had different in Islamic education attainment had different level of the trend of management Zakat which support the sustainable Muslim community development. While the result of comparison between the trend of management Zakat which support the sustainable Muslim community development in management of the Zakat in southern border provinces accordance their community characteristics found that the respondents whose living in different province, different number of

population in community and different in distance from province had different level of management of Zakat in four aspects.

6. Result of correlation study between the trends of management Zakat which support the sustainable Muslim community development in southern border provinces accordance their socio-demographic characteristics found that no any variable had relationship in four aspects. While the result of correlation between the trends of management Zakat which support the sustainable Muslim community development in southern border provinces accordance their community characteristic found that the respondents whose living in different number of house had relationship in four aspects.

7. The problems of management of the Zakat in southern border provinces in aspect of collecting Zakat and in other aspect had highest number of problems while the suggested solution in aspect of consideration of the person who has the right to receive Zakat had highest number of suggested solutions.